

Allmänna bidrag till kommuner

25

Förslag till statsbudget för 2004

Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Allmänna bidrag till kommuner	7
2.1	Omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutvecklingen	7
2.3	Mål	8
2.4	Politikens inriktning	8
2.5	Insatser	10
2.5.1	Insatser inom politikområdet.....	10
2.5.2	Insatser utanför politikområdet	11
2.6	Resultatbedömning.....	11
2.7	Det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting förstärks.....	13
2.8	Budgetförslag	13
2.8.1	48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting	13
2.8.2	48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	15
2.8.3	48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	17
2.8.4	48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning.....	18
2.8.5	48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	18
2.8.6	48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	19

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	5
2.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet.....	7
2.2 Härledning av ramnivån 2004-2006 politikområde Allmänna bidrag till kommuner	8
2.3 Kommunsektorns finanser	9
2.4 Anslagsutveckling för 48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting...	13
2.5 Härledning av anslagsnivån 2003-2004 för 48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting.....	15
2.6 Anslagsutveckling för 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	15
2.7 Härledning av anslagsnivån 2004-2006 för 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	17
2.8 Anslagsutveckling för 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	17
2.9 Härledning av anslagsnivån 2004-2006 för 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting.....	17
2.10 Anslagsutveckling för 48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning	18
2.11 Härledning av anslagsnivån 2004-2006 för 48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning	18
2.12 Anslagsutveckling för 48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården.....	18
2.13 Anslagsutveckling för 48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader.....	19

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner de föreslagna riktlinjerna för en förstärkning av det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting (avsnitt 2.7),
2. för budgetåret 2004 anvisar anslagen under utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting	ramanslag	44 142 000
48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	ramanslag	570 050
48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	obetecknat anslag	26 293 040
48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning	obetecknat anslag	700
48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	ramanslag	1 100 000
48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	obetecknat anslag	1 600 000
Summa		73 705 790

2 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar politikområdet Allmänna bidrag till kommuner.

Politikområdet omfattar merparten av statens utgifter för bidrag till kommuner och landsting. Bidrag utgår i form av ett allmänt finansiellt stöd (generellt statsbidrag) och i form av ett statligt utjämningsbidrag för att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommuner respektive mellan landsting. Utjämningsbidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner och landsting. Ett bidrag utgår för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting. Vidare ingår ett mindre bidrag till Rådet för kommunal redovisning samt ett bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården.

Regeringen har nyligen överlämnat propositionen Utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade (prop. 2002/03:151). I propositionen föreslås att ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) skall införas 2004. Ett obetecknat anslag, 48:6 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*, införs därför inom utgiftsområdet (avsnitt 2.8.6).

2.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2002	Anslag 2003 ¹	Utgifts- prognos 2003	Förslag anslag 2004	Beräknat anslag 2005	Beräknat anslag 2006
48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting	76 242	43 129	43 129	44 142	49 618	51 453
48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	1 081	346	1 864	570	670	670
48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting	23 759	26 293	26 293	26 293	26 293	26 293
48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning	1	1	1	1	1	1
48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	1 250	1 250	1 250	1 100	1 250	1 250
48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	-	-	-	1 600	1 600	1 600
Totalt för politikområde Allmänna bidrag till kommuner	102 333	71 018	72 537	73 706	79 432	81 267

¹Inklusive av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget.

Genom den särskilda satsning som gjorts på vård och omsorg i samband med den nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvården tillförs det generella statsbidraget ytterligare 1 000 miljoner kronor 2004.

Till detta kommer den särskilda satsning med 1 250 miljoner kronor per år 2002–2004 som görs för att öka tillgängligheten inom sjukvården. På grund av det statsfinansiella läget görs dock 2004 en engångsneddragning med 150 miljoner kronor, varför beloppet nästa år uppgår till 1 100 miljoner kronor.

Medel motsvarande tillskotten avseende den nationella handlingsplanen och ökad tillgänglighet ligger kvar 2005 och 2006.

En besparing görs fr.o.m. 2004 genom en minskning av det generella statsbidraget med 100 miljoner kronor.

Vidare tillförs det generella statsbidraget 4 700 miljoner kronor fr.o.m. 2005, vilket motsvarar det sammanlagda beloppen av det generella sysselsättningsstödet och den s.k. 200-kronan 2004.

Från och med 2006 tillförs utgiftsområdet 1 811 miljoner kronor genom att det särskilda statsbidraget till kommunerna för utbildning av vuxna inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning inordnas i det generella statsbidraget.

Riksdagen har beslutat om förändringar av kommunkontosystemet, vilket kompenserar kommuner och landsting för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. Det generella statsbidraget till kommuner och landsting minskades 2003 med anledning av detta preliminärt med 31 357 miljoner kronor. En slutlig reglering av statsbidraget görs nu. Jämfört med 2003 års nivå minskas det generella statsbidraget 2004 med 1 367 miljoner kronor kronor, varav 220 miljoner kronor avser en långsiktig reglering och 1 147 miljoner kronor avser en engångsvis reglering för att täcka underskott på kommun- och landstingskontona. År 2005 ligger endast den långsiktiga regleringen kvar, vilket innebär att det generella statsbidraget då höjs med 1 147 miljoner kronor.

Till detta kommer vissa andra regleringar till följd av den kommunala finansieringsprincipen m.m. samt vissa andra överföringar till och från andra utgiftsområden (avsnitt 2.8.1).

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2004-2006
politikområde Allmänna bidrag till kommuner**

Miljoner kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget¹	68 487	68 487	68 487
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	5 275	11 038	11 038
Överföring till/från andra utgiftsområden	-56	-93	1 742
Övrigt	-	-	-
Ny ramnivå	73 706	79 432	81 267

¹Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2003 (bet. 2002/03:FIU3). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.3 Mål

Målet för politikområdet är att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter.

2.4 Politikens inriktning

Inom politikområdet är det främst det generella statsbidraget och utjämningsystemet (utjämningsbidraget och utjämningsavgiften) som utgör instrumenten för uppfyllandet av målet.

Även om specialdestinerade statsbidrag kan vara motiverade i vissa fall, är den grundläggande principen att statsbidrag skall ges i form av generella bidrag.

Det kommunala utjämningsystemet är en förutsättning för att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting. De grundläggande principer som utjämningsystemet bygger på ligger fast.

De medel som finns avsatta för särskilda insatser m.m. i kommuner och landsting utgör ett komplement till det generella statsbidraget och utjämningsystemet.

En stark sysselsättningsutveckling av samma omfattning som under 1998-2000 är inte något som kan förväntas på längre sikt. En anpassning krävs därför till de långsiktiga förutsättningarna.

Mot bakgrund av den försämrade samhällsekonomiska utvecklingen har den s.k. 200-kronan och den generella delen av det

tillfälliga sysselsättningsstödet förlängts t.o.m. 2004.

För att förbättra välfärdens centrala delar – vård, skola och omsorg – förstärks det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting med 400 miljoner kronor 2004. Därefter tillförs det generella statsbidraget 4 700 miljoner kronor fr.o.m. 2005. Beloppet motsvarar nivån 2004 på den generella delen av det tillfälliga sysselsättningsstödet och den s.k. 200-kronan.

Den ekonomiska situationen varierar dock mellan enskilda kommuner och landsting. För vissa, med stora underskott, är generella tillskott inte tillräckligt för att vända den negativa utvecklingen. Sådana underskott är ofta ett resultat av en utveckling som pågått under flera år. Det är angeläget att en sådan utveckling kan brytas. Som en konsekvens av den kommunala självstyrelsen ligger det yttersta ansvaret för detta på den enskilda kommunen eller det enskilda landstinget.

Regeringen kan dock medverka till att stödja enskilda kommuner och landsting. Arbetet inom ramen för Kommundelegationen har visat sig framgångsrikt (jfr. avsnitt 2.6). Regeringen avser att sprida de erfarenheter som vunnits till andra kommuner och landsting.

Även möjligheterna att effektivisera verksamheterna bör tillvaratas så långt som möjligt. Arbetet inom Rådet för kommunala analyser och jämförelser (dir. 2002:91) med att ta fram en kommunal databas kan ses som ett hjälpmedel för att tydliggöra och effektivisera kommunernas verksamhet.

I juni 2003 presenterades databasen, som nu finns tillgänglig på Internet. Databasen innehåller för närvarande ca 100 nyckeltal för varje kommun och omfattar större delen av den kommunala kärnverksamheten.

Utvecklingen fram till 2004

En beräkning av den kommunala sektorns finansiella utveckling redovisas i volym 1, bilaga 2 (Svensk ekonomi). Beräkningen sammanfattas nedan.

Under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet bidrog sysselsättningsstillväxten i ekonomin till ökade skatteinkomster för kommuner och landsting. Samtidigt höjdes statsbidragen. I takt med den starka inkomstutvecklingen växte de kommunala verksamheterna relativt kraftigt. Trots stora inkomstökningar under de senaste

fyra åren uppvisade kommuner och landsting 2002 ett negativt finansiellt sparande på 8 miljarder kronor och ett resultatmässigt underskott på 7 miljarder kronor (före extraordinära poster).

Stora underskott i en del kommuner och landsting bidrog till att skatterna höjdes 2003 med i genomsnitt 65 öre i kommunsektorn som helhet, vilket motsvarar 8,4 miljarder kronor i ökade skatteinkomster.

Expansionen av den kommunala konsumtionen tycks ha dämpats. Även rensat från effekten av strejken under andra kvartalet 2003 utvecklades konsumtionsvolymen betydligt svagare jämfört med 2002. Prognosen för konsumtionsvolymen i år revideras ned jämfört med bedömningen i 2003 års ekonomiska vårproposition. Den beräknas öka med 0,6 procent i år.

Inkomstförstärkningen till följd av skatthöjningen samt minskade kommunala investeringar beräknas medföra att det finansiella sparandet förstärks till 6 miljarder kronor 2003. Prognosen för 2004 bygger på att den genomsnittliga kommunalskatten höjs med 15 öre, vilket motsvarar en inkomstförstärkning på 2 miljarder kronor.

Tabell 2.3 Kommunsektorns finanser

<i>Miljarder kronor</i>					
	2002	2003	2004	2005	2006
Inkomster	549	586	596	622	645
Skatter och statsbidrag	503	536	545	569	589
Övriga inkomster	46	50	51	53	56
Utgifter	558	580	599	623	648
Konsumtion	468	492	510	531	553
<i>Volymförändring, %</i>	<i>2,3</i>	<i>0,6</i>	<i>0,6</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>
Övriga utgifter	90	88	89	92	95
Finansiellt sparande	-8	6	-4	-1	-3
<i>% av BNP</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,3</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>

Anm.: Statsbidragen och skatterna redovisas tillsammans eftersom effekten av reformer som påverkar skatteunderlaget neutraliseras genom justeringar av statsbidragen.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Det finansiella sparandet beräknas 2004 visa ett underskott på 4 miljarder kronor, vilket bedöms vara förenligt med ett resultatmässigt överskott för sektorn som helhet. Vidtagna besparingar i vissa kommuner och landsting väntas få effekt 2004, vilket medför att konsumtionsökningen i fasta priser begränsas till 0,6 %.

År 2005 föreslås det tillfälliga sysselsättningsstödet och den så kallade 200-kronan

omvandlas till en permanent höjning av det generella statsbidraget motsvarande 4,7 miljarder kronor. Konsumtionen beräknas öka med knappt 1 % per år under 2005-2006.

Jämfört med prognosen i vårpropositionen beräknas det finansiella sparandet bli något högre.

2.5 Insatser

2.5.1 Insatser inom politikområdet

Höjda statsbidrag

Kommuner och landsting har via det generella statsbidraget tillförts medel för att utveckla primärvården, sjukvårdsinsatserna i äldreomsorgen och psykiatrin i enlighet med den nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvården. År 2004 tillförs de genom det generella statsbidraget ytterligare 1 000 miljoner kronor för detta ändamål. Därmed har nivån på det generella statsbidraget höjts med 3 943 miljoner kronor till följd av handlingsplanen.

Vidare görs 2002-2004 en särskild satsning med 1 250 miljoner kronor per år för att förbättra tillgängligheten i hälso- och sjukvården. År 2004 minskas dock beloppet till 1 100 miljoner kronor av statsfinansiella skäl. Under 2002 och 2003 finansieras 500 miljoner kronor per år inom detta utgiftsområde genom en motsvarande minskning av anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*.

Medel motsvarande det belopp som tillförts kommuner och landsting med anledning av handlingsplanen bör ligga kvar även efter 2004. Med anledning av den ekonomiska situationen i landstingssektorn bör fördelningen mellan kommuner och landsting av dessa medel vara densamma.

Kommun- och bostadsdelegationerna

Regeringen har, efter beredning av Kommundelegationen, slutit avtal med 36 kommuner och 4 landsting. Avtalen innebär att staten medverkar till att åstadkomma en omstrukturering av verksamheten genom att betala ut bidrag under förutsättning att de berörda kommunerna och landstingen sänker sina bruttokostnader och får balans i ekonomin. Kommundelegationens arbete avslutades

sommaren 2000. Totalt har 1 317 miljoner kronor beviljats i bidrag av regeringen. Den särskilde utredare som av regeringen getts i uppdrag att följa upp avtalen med de berörda kommunerna och landstingen, lämnade i juni 2003 till regeringen en rapport om resultatet av arbetet (se vidare avsnitt 2.6).

Utjämning av LSS-kostnader

Från anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* har för 2001-2003 bidrag beviljats om 350 miljoner kronor per år till ca 50 kommuner med höga kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kommuner har även kunnat ansöka om ett särskilt bidrag på sammanlagt 100 miljoner kronor per år 2001-2003 för särskilt kostnadskrävande insatser. Detta bidrag administreras av Socialstyrelsen.

Det utjämningsystem för LSS-verksamhet som regeringen föreslår ska införas under 2004 (prop. 2002/03:151) innebär att ovan nämnda bidrag inte behövs efter 2003.

Det kommunala utjämningsystemet

Det finns ett behov av att kontinuerligt följa upp och utvärdera utjämningsystemet. Regeringen har givit en parlamentarisk kommitté i uppdrag att utreda vissa frågor och vid behov föreslå förändringar (dir. 2001:73). I kommitténs uppdrag ingår att se över träffsäkerheten i kostnadsutjämnningen, möjligheterna till förenklingar och effekterna av befolkningsförändringar. Den skall även se över de s.k. införandereglererna. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 1 oktober 2003.

Omställningsbidrag till landsting med befolkningsminskning

För att stödja landsting med kraftig befolkningsminskning finns det ett särskilt omställningsbidrag under 2001-2004. Bidraget finansieras med medel från anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* och uppgår 2003 till 156 miljoner kronor.

Bidrag till kommuner med befolkningsminskning

Åren 2003 och 2004 används 150 miljoner kronor per år av anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* för att stödja kommuner med kraftig befolkningsminskning. Detta bidrag lämnas utöver den

kompensation för befolkningsminskning som finns i det kommunala utjämningsystemet.

Samverkan mellan kommuner och landsting

För att främja samverkan mellan kommuner och mellan landsting med befolkningsminskning har för 2002–2004 sammanlagt 125 miljoner kronor av anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* reserverats för detta ändamål. Regeringen beslutade i juni 2003 om fördelningen av de 50 miljoner kronor som återstod av de reserverade medlen. Sammanlagt har 202 projekt beviljats medel för samverkan. Regeringen avser att utvärdera resultaten av dessa projekt.

Den kommunala finansieringsprincipen

En informell arbetsgrupp med tjänstemän från Finansdepartementet, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet har inlett ett arbete i syfte att förbättra kunskapen om den kommunala finansieringsprincipen och dess innebörd.

2.5.2 Insatser utanför politikområdet

”200-kronan”

Mot bakgrund av de försämrade förutsättningarna för den kommunala sektorn skall den s.k. 200-kronan även vid 2005 års taxering utgöra en kommunal inkomstskatt. Det innebär att det belopp om 200 kronor som alla skattskyldiga betalar i statlig inkomstskatt, även under 2004 tillfaller kommuner och landsting. Tillskottet uppgår till ca 1 300 miljoner kronor.

Det tillfälliga sysselsättningsstödet

Av samma anledning som ligger till grund för förlängningen av den s.k. 200-kronan, har även det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting förlängts. Stödet infördes 2002 i form av ett generellt sysselsättningsstöd och ett nyanställningsstöd. Nyanställningsstödet tillgodoförs kommunerna och landstingen med ett års eftersläpning.

Båda stödformerna har förlängts till att gälla även 2003 och det generella sysselsättningsstödet har förstärkts med 300 miljoner kronor. Det generella stödet har dessutom förlängts till 2004 samt föreslås dessutom förstärkas med 400 miljoner kronor och uppgår därmed till 3 400 miljoner kronor (avsnitt 2.7).

Skolan

Det riktade statsbidraget till personalförstärkning i skolsektorn inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning har höjts till 2 500 miljoner kronor under 2003, och kommer successivt öka till 5 000 miljoner kronor 2006. Bidraget kommer därefter att infogas i det generella statsbidraget. Avsikten med bidraget är att förbättra skolans förutsättningar att uppnå de mål som uttrycks i läroplaner och kursplaner genom att tillföra mer personal. Bidraget används till kostnader för personalförstärkningar i skola och fritidshem.

Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

En maxtaxa inom förskolan infördes 2002. Ett särskilt statsbidrag utgår för att täcka inkomstbortfallet för de kommuner som valt att tillämpa maxtaxan. Bidraget föreslås 2004 uppgå till 3 160 miljoner kronor. Därtill kommer ett särskilt statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder om 500 miljoner kronor per år.

Allmän förskola för fyra- och femåringar har införts under 2003. Som kompensation har det generella statsbidraget till kommunerna höjts med 1 200 miljoner kronor 2003.

Vuxenutbildning, inklusive kunskapslyftet

Kunskapslyftet avslutades som särskilt projekt vid utgången av 2002. Riksdagen har i stället beslutat att ett särskilt statsbidrag till kommunerna för utbildning av vuxna betalas ut under 2003–2005. Bidraget tillförs därefter det generella statsbidraget, som därmed tillförs 1 811 miljoner kronor 2006.

2.6 Resultatbedömning

Den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn

Regeringen har i skrivelsen Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2002/03:102) lämnat en översiktlig redovisning av hur ekonomin och verksamheten i kommuner och landsting har utvecklats under de senaste åren.

Kommunerna redovisar ett sammanlagt resultat för 2002 på 3,2 miljarder kronor, vilket är en försämring jämfört med 2001. Av enskilda kommuner redovisar 178 ett positivt resultat eller nollresultat, vilket är något färre jämfört med 2001.

Landstingen redovisar ett sammanlagt resultat för 2002 på -7,6 miljarder kronor, en försämring jämfört med 2001 med ca 4 miljarder kronor. Endast fem landsting redovisar ett positivt resultat eller nollresultat, jämfört med tio landsting föregående år.

Resultatförsämringen beror på att nettokostnaderna har fortsatt att öka i ungefär samma takt som 2001, medan skatteintäkterna ökade långsammare. De verksamheter som uppvisar de största kostnadsökningarna är utbildning, omsorg om äldre och funktionshindrade samt primärvård.

Antalet årsarbetare i kommuner och landsting uppgick 2002 till 846 000. Antalet anställda har ökat sedan 1997. Samtidigt har den genomsnittliga sysselsättningsgraden ökat något.

Genom det kommunala utjämningsystemet ges kommuner och landsting likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamheter. Skillnader i kommunal utdebitering bör enbart spegla skillnader i effektivitet, ambitionsnivå och avgiftspolitik. Sedan systemet infördes 1996 har skillnaden mellan högsta och lägsta kommunala skattesats minskat från 7,50 procentenheter 1995 till 4,82 procentenheter 2003.

Kommundelegeringen

Överenskommelser har slutits mellan staten och 36 kommuner samt 4 landsting för att åstadkomma en omstrukturering av verksamheten i respektive kommun och landsting. Den särskilde utredare som gavs i uppdrag att följa upp överenskommelserna har lämnat en samlad redovisning av uppdraget i betänkandet Efter kommundelegeringen – hur gick det? (SOU 2003:68).

Av de kommuner och landsting som har slutit avtal med staten hade 10 kommuner uppfyllt villkoren redan 2001. Av de resterande har ytterligare 22 kommuner och 2 landsting bedömts uppfylla villkoren, varför regeringen i juni 2003 beslutade att utbetala den återstående delen av de bidrag som överenskommit med staten.

De vidtagna åtgärderna har varit framgångsrika. Det incitament som ett villkorat statligt stöd inneburit, har varit viktigt för att de besparingsåtgärder som respektive kommun och landsting beslutat komma att accepteras.

Regeringen har ännu inte tagit ställning vad gäller 4 kommuner och 2 landsting.

Kommunkontosystemet och konkurrensneutraliteten

Det grundläggande syftet med kommunkontosystemet är att åstadkomma neutralitet för kommuner och landsting mellan att bedriva verksamhet i egen regi eller att upphandla tjänster. I propositionen *Förändringar i kommunkontosystemet* (prop. 2001/02:112) konstaterades att även om kommunkontosystemet löser merparten av konkurrensneutralitetsproblemen, så finns det kvarstående problem. Det kan uppstå inläsningseffekter för privata huvudentreprenörer som bedriver verksamhet som är undantagen från mervärdesskatt, eftersom dessa inte får dra av den mervärdesskatt som underentreprenörer debiterar. Det finns också särskilda problem beträffande tandvården. Privata tandläkare får inte dra av ingående mervärdesskatt eftersom tandvård är undantagen från mervärdesskatt.

Frågan om kommunkontosystemet och konkurrensneutraliteten har med anledning av ett antal motioner behandlats av riksdagen våren 2003 (bet. 2002/03:FiU19). Regeringen har tidigare aviserat att den avser att återkomma med uppdrag om att analysera kommunkontosystemets effekter på konkurrensneutraliteten. Finansutskottet förutsätter att arbetet skall bedrivas skyndsamt och ser mot denna bakgrund ingen anledning att göra några uttalanden i frågan. Utskottet pekar även på att riksdagen hösten 2000 (bet. 2000/01:FiU3) uttalade att en förändring av EG:s sjätte mervärdesskattedirektiv inte var rimlig inom överskådlig framtid och utgick från att regeringen bevakar möjligheterna till en förändring av direktivet i framtiden.

EG-kommissionen har i juli 2003 aviserat en kommande revidering av de mervärdesskatteregler som gäller för offentliga myndigheter (KOM/2003/397 slutligt). Det är dock för närvarande för tidigt att bedöma vilka ändringar av direktivet som kan bli aktuella. Mot denna bakgrund bör därför resultatet av arbetet rörande det sjätte mervärdesskattedirektivet avvaktas, innan ett eventuellt ytterligare analysarbete av det svenska kommunkontosystemet påbörjas.

2.7 Det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting förstärks

Regeringens förslag: Det tillfälliga sysselsättningsstödet för 2004 förstärks.

Skälen för regeringens förslag: Ett tillfälligt sysselsättningsstöd, bestående av ett generellt sysselsättningsstöd och ett nyanställningsstöd, har införts för kommuner och landsting för 2002 och 2003. Stödet belastar stadsbudgetens inkomstsida.

Mot bakgrund av de försämrade ekonomiska förutsättningarna för kommuner och landsting har det generella sysselsättningsstödet förlängts till 2004.

För 2004 föreslås det generella stödet förstärkas med 400 miljoner kronor utöver det beräknade utfallet av stödet enligt nuvarande regler för 2004 (1 procent av lönekostnadsunderlaget). Stödet beräknas därmed uppgå till 3 400 miljoner kronor. Regeringen avser därför att i förordning justera procentsatsen avseende stödet för 2004 så att detta resultat erhålls.

Stödet beslutas av Riksskatteverket efter ansökan av kommuner och landsting. Stödet tillgodoförs kommuner och landsting genom kreditering på respektive kommuns och landstings skattekonto.

År 2005 avses sysselsättningsstödet upphöra. I stället föreslår regeringen en motsvarande höjning med 3 400 miljoner kronor av det generella statsbidraget till kommuner och landsting.

2.8 Budgetförslag

2.8.1 48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting

Tabell 2.4 Anslagsutveckling för 48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting

Tusental kronor

2002	Utfall	76 241 754	Anslags-sparande	61 409
2003	Anslag	43 129 000	Utgifts-prognos	43 129 000
2004	Förslag	44 142 000		
2005	Beräknat	49 618 000		
2006	Beräknat	51 453 300		

Det generella statsbidraget utgör ett allmänt finansiellt stöd till kommuner och landsting. Bidraget fungerar även som ett instrument för att genomföra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Anslaget fördelas i huvudsak med ett enhetligt belopp per invånare till kommuner respektive landsting.

Till och med 2004 fördelas en mindre del av det generella statsbidraget till kommunerna efter andelen barn och ungdomar samt andelen äldre i varje kommun. År 2003 uppgår denna del av anslaget till 6 740 miljoner kronor.

Satsningar på hälso- och sjukvården

I enlighet med vad som aviserats i den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården höjs det generella statsbidraget med 1 000 miljoner kronor 2004. Höjningarna fördelas med 30 procent till kommunerna och med 70 procent till landstingen. År 2004 har nivån på det generella statsbidraget därmed höjts med 3 943 miljoner kronor till följd av handlingsplanen.

Regeringen redovisar under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (politikområde Hälso- och sjukvård) hur de insatser som finansierats via anslaget bidragit till att uppnå de mål som riksdagen har fastställt.

Höjningar 2005 och 2006

För att förbättra förutsättningarna för kommuner och landsting, och därmed stärka välfärdens centrala delar – vård, skola och omsorg – bör det generella statsbidraget tillföras 4 700 miljoner kronor fr.o.m. 2005. Beloppet motsvarar den generella delen det tillfälliga sysselsättningsstödet 2004 (inkl. förstärkningen med 400 miljoner kronor) samt den s.k. 200-kronan.

Vidare föreslås en att besparing görs genom en minskning av det generella statsbidraget fr.o.m. 2004 med 100 miljoner kronor.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Riksdagen har beslutat om förändringar av kommunkontosystemet, vilket kompenserar kommuner och landsting för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet (prop. 2001/02:112, bet. 2001/02:FiU17, rskr. 2001/02:296). Systemet har t.o.m. 2002 finansierats genom att kommuner och landsting betalat avgifter till systemet, avsedda att täcka uttagen. Från och med 2003 avskaffades avgiften

och uttagen sker numera från statsbudgetens inkomstsida. Det generella statsbidraget till kommuner och landsting minskades 2003 med anledning av detta preliminärt med 31 357 miljoner kronor, varav 22 003 miljoner kronor för kommunerna och 9 354 miljoner kronor för landstingen.

När de faktiska uttagen ur kommunkontosystemet nu är kända bör en slutlig reglering göras 2004. Jämfört med 2003 års nivå minskas därför det generella statsbidraget 2004 med 1 367 miljoner kronor, varav 327 miljoner kronor för kommunerna och 1 040 miljoner kronor för landstingen.

Av regleringsbeloppet 2004 utgör 1 147 miljoner kronor en engångsvis reglering (minskning) för att reglera underskott avseende utbetalningar som kostnadsmissigt är att hänföra till tiden före den 1 januari 2003. Den engångsvisa regleringen uppgår till 475 miljoner kronor för kommunerna och till 672 miljoner kronor för landstingen. År 2005 faller den engångsvisa regleringen bort.

Resterande 220 miljoner kronor av den minskning som görs 2004 avser en långsiktig reglering (permanent nivåförändring), varav en höjning med 148 miljoner kronor för kommunerna och en minskning med 368 miljoner kronor för landstingen.

Regleringar till följd av beslut och förslag som påverkar skatteunderlaget

Den slutliga reglering av effekterna av pensionsreformen m.m. som tidigare aviserats kommer inte att genomföras i denna proposition. Regeringen avser att återkomma i denna fråga under 2004.

Övriga regleringar m.m.

Ytterligare regleringar av det generella statsbidraget till kommunerna görs till följd av en tidigare överenskommelse rörande lärarpensioner.

En tillfällig överföring från det generella statsbidraget med 300 miljoner kronor har gjorts 2003 till anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*. Medlen återförs 2004. Jämfört med 2003 års nivå innebär detta en höjning med 600 miljoner kronor. Orsaken är dels att anslagsnivån skall återställas, dels att medlen skall "återbetalas".

För att bidra till finansieringen av det stegvisa genomförandet av en allmän förskola och maxtaxa inom barnomsorgen fördes 2001 1 700

miljoner kronor över från detta utgiftsområde till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Åren därefter har en del av dessa medel successivt återförts till utgiftsområdet och det generella statsbidraget. År 2004 återförs 80 miljoner kronor.

För att bidra till finansieringen av det nya radiokommunikationssystemet för samhällssektorn under utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas det generella statsbidraget tillfälligt för perioden 2004–2006 med totalt 215 miljoner kronor, varav 55 miljoner kronor 2004.

För att kompensera kommunerna för minskade avgiftsintäkter till följd av avgiftsreformen inom äldre- och handikappomsorgen (maxtaxa m.m. inom äldreomsorgen) höjdes det generella statsbidraget med 775 miljoner kronor 2002 och med ytterligare 125 miljoner kronor 2003. År 2004 görs en slutreglering som innebär att anslaget tillförs 170 miljoner kronor.

År 1999 övertog landstingen ansvaret för viss vuxentandvård. Enligt en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet ersätts landstingen totalt med 485 miljoner kronor per år. Ersättningen består dels av ett statsbidrag på 405 miljoner kronor, dels av ökade intäktsmöjligheter för oralkirurgi som beräknades motsvara 80 miljoner kronor. Åren 1999–2001 ingick statsbidraget i anslaget 13:1 *Sjukvårdsförmåner m.m.* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, men inordnades fr.o.m. budgetåret 2002 i det generella statsbidraget. Överenskommelsen förutsåg vidare ett behov av att vid ett senare tillfälle slutreglera statens ersättning till landstingen för denna tandvård.

Parterna är överens om att en sådan slutreglering görs 2004. Regeringen föreslår därför att det generella statsbidraget engångsvis höjs 2004 med 204 miljoner kronor som kompensation för verksamhetens beräknade ackumulerade underskott under perioden 1999–2003. Regeringen föreslår vidare att det generella statsbidraget permanent tillförs 281 miljoner kronor fr.o.m. 2004 samt att ytterligare 30 miljoner kronor tillförs fr.o.m. 2005. Utöver denna reglering föreslås under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg vissa ändringar i tandvårdslagen (1985:125) som ger landstingen bättre förutsättningar att klara sitt åtagande och få kontroll över de tidigare stora

Tabell 2.5 Härledning av anslagsnivån 2003–2004 för 48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting

Miljoner kronor

	Kommuner			Landsting		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget	35 089	35 089	35 089	8 040	8 040	8 040
Lärarpensioner	200	340	340			
Överföring från UO 16	56	56	56	24	24	24
Överföring från UO 16 (vuxenutbildning)			1811			
Överföring till UO 22 (gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet)	-28	-46	-34	-27	-46	-34
Överföring från anslaget 48:2	400	200	200	200	100	100
Maxtaxa m.m. äldreomsorg	170	170	170			
Viss tandvård för vuxna				485	311	311
Regleringar enligt finansieringsprincipen						
Kommunkontosystemet, slutlig reglering	-327	148	148	-1 040	-368	-368
Tillskott						
Nationell handlingsplan för utveckling av hälso- och sjukvården (motsvarande medel ligger kvar även efter 2004)	300	300	300	700	700	700
Nya tillskott		3 300	3 300		1 400	1 400
Besparing	-70	-70	-70	-30	-30	-30
Förslag/beräknat anslag	35 790	39 487	41 310	8 352	10 131	10 143

kostnadsökningarna.

Kunskapslyftet avslutades som särskilt projekt vid utgången av 2002. Riksdagen har i stället beslutat att ett särskilt statsbidrag under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (anslaget 25:16 *Statligt stöd för utbildning av vuxna*) betalas ut till kommunerna under 2003–2005 för utbildning av vuxna. Bidraget inordnas därefter i det generella statsbidraget som därmed 2006 tillförs 1 811 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av vad som redovisas ovan föreslår regeringen att det för 2004 anvisas 44 142 000 000 kronor under anslaget 48:1 *Generellt statsbidrag till kommuner och landsting*.

2.8.2 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

Tabell 2.6 Anslagsutveckling för 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

Tusental kronor

2002	Utfall	1 081 267	Anslags-sparande	1 736 496
2003	Anslag	345 800 ¹	Utgifts-prognos	1 863 976
2004	Förslag	570 050²		
2005	Beräknat	670 050		
2006	Beräknat	670 050		

¹ Inklusivt av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget.

² Anslaget var tidigare ett reservationsanslag. För budgetåret 2004 förs anslaget upp som ett ramanslag. Behållningen på reservationsanslaget vid utgången av 2003 förs upp som anslagssparande på ramanslaget.

Syftet med bidraget är bl.a. att tillfälligt bistå kommuner och landsting som på grund av speciella omständigheter hamnat i en särskilt svår ekonomisk situation.

För att hantera ansökningar om medel från enskilda kommuner och landsting inrättade regeringen Kommundelegationen, som har avslutat sitt arbete. Som en följd av delegationens arbete slöts avtal mellan staten och 36 kommuner samt 4 landsting (jfr. avsnitt 2.6).

Anslaget används även för vissa andra ändamål.

Statsbidrag till kommuner med höga LSS-kostnader och för särskilt kostnadskrävande LSS-insatser

Åren 2001–2003 har ett tillfälligt bidrag betalats med 350 miljoner kronor för vardera året till kommuner med höga verksamhetskostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Dessutom administrerar Socialstyrelsen, på uppdrag av regeringen, 2001–2003 ett extra statsbidrag på 100 miljoner kronor per år för särskilt kostnadskrävande LSS-insatser. Kommuner med LSS-kostnader över genomsnittet har kunnat ansöka om det extra statsbidraget. Bidragen har finansierats med medel från detta anslag.

Ett nytt utjämningsystem för LSS-kostnader

Regeringen har nyligen lämnat propositionen Utjämnings av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade (prop. 2002/03:151). Det nya systemet föreslås träda i kraft under 2004. Därmed finns det inte längre behov av de båda bidragen för höga LSS-kostnader.

Statistiska centralbyrån kommer att administrera systemet medan Socialstyrelsen kommer att vara ansvarig producent av statistik rörande verksamhet enligt LSS. Med anledning av detta föreslås att anslaget minskas med 700 000 kronor fr.o.m. 2004 för att finansiera en ökning av anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* inom utgiftsområde 2 med 200 000 kronor, samt en ökning med 500 000 kronor av anslaget 13:6 *Socialstyrelsen* inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Omställningsbidrag till landsting med befolkningsminskning

För att stödja landsting med kraftig befolkningsminskning finns 2001–2004 ett särskilt omställningsbidrag. Ett landsting med befolkningsminskning erhåller 60 kronor per invånare för varje procentenhets minskning av antalet invånare utöver två procent under en femårsperiod. År 2003 uppgår bidraget till 156 miljoner kronor och 2004 beräknas bidraget preliminärt uppgå till drygt 100 miljoner kronor. Orsaken till att bidraget minskar är att den negativa befolkningsutvecklingen i berörda landsting har bromsats upp.

Bidrag till kommuner med befolkningsminskning
Genom inrättandet av ett särskilt statsbidrag för 2003 och 2004 till kommuner och landsting med befolkningsminskning, inom ramen för Anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting*, tillförs kommuner och landsting 200 miljoner kronor vardera året.

Av dess medel används 150 miljoner kronor per år 2003 och 2004 för att stödja kommuner med kraftig befolkningsminskning. Ersättning lämnas med 36 kronor per invånare för varje procentenhets befolkningsminskning utöver fem procent under tioårsperioden 1990–2000. Detta bidrag lämnas utöver den kompensation för befolkningsminskning som finns i det kommunala utjämningsystemet.

Samverkan mellan kommuner och landsting

Riksdagen har vidare godkänt att under 2003 och 2004 får 50 miljoner kronor per år av det särskilda statsbidraget till kommuner och landsting med befolkningsminskning, användas till att främja samverkan mellan kommuner och mellan landsting med kraftig befolkningsminskning. I budgetpropositionen för 2002 bedömde regeringen att ytterligare högst 25 miljoner kronor av anslaget behövdes användas för detta ändamål under 2002. Sammanlagt har, genom regeringsbeslut i september 2002, januari 2003 och juni 2003, 125 miljoner kronor fördelats till 202 samverkansprojekt för perioden 2002–2004.

Rådet för kommunala analyser och jämförelser

Regeringen har i olika sammanhang framhållit vikten av att förbättra underlaget för uppföljning och utvärdering av de kommunala verksamheterna. Regeringen har beslutat att uppbyggnadsarbetet av den kommunala databasen skall bedrivas av ett nyinrättat råd, Rådet för kommunala analyser och jämförelser (dir. 2002:91). Verksamheten finansieras med medel från anslaget.

Rådet skall under uppbyggnadsskedet fram till hösten 2005 bl.a. vidareutveckla och kvalitetssäkra databasen samt främja nyckeltalsbaserade analyser och jämförelser av kommunal verksamhet. Rådet skall även 2004 lämna förslag om hur databasen skall handhas organisatoriskt efter uppbyggnadsskedet.

Övrigt

Anslaget har tillfälligt minskats med 500 miljoner kronor per år 2002 och 2003 för att

finansiera anslaget 48:5 *Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården.*

Anslaget har 2003 tillfälligt tillförts 300 miljoner kronor, finansierat genom en motsvarande minskning av anslaget 48:1 *Generellt statsbidrag till kommuner och landsting.* Medlen återförs till det generella statsbidraget 2004. Orsaken till överföringen var främst att säkerställa att återstående medel av tidigare beviljade bidrag kan utbetalas under 2003 till de kommuner och landsting som slutit avtal med staten efter beredning av Kommundelegationen.

Av anslaget har tidigare 151 miljoner kronor beviljats till kommuner för kostnader till följd av översvämningar under 2000 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU11, rskr. 2000/01:41 och prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326). Regeringen bedömer att 10 miljoner kronor av anslaget kan komma att behöva användas för att täcka kostnader till följd av översvämningar sommaren 2001. Att bistå kommuner på detta sätt är emellertid inte någon långsiktig lösning på ekonomiska problem som kan uppkomma på grund av översvämningar. Regeringen överväger därför att utreda dessa frågor. De närmare formerna för ett sådant utredningsarbete behöver dock först klarläggas.

För att förebygga hiv/aids i storstadsregionerna avser regeringen att under 2004 betala ut högst 90 miljoner kronor i bidrag.

Tabell 2.7 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget	347 750	347 750	347 750
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	822 300	622 300	622 300
Överföring till från /andra anslag	-600 000	-300 000	-300 000
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	570 050	670 050	670 050

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att det för 2004 anvisas 570 050 000 kronor under anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.*

2.8.3 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Tabell 2.8 Anslagsutveckling för 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Tusental kronor

2002	Utfall	23 759 182	Anslags-sparande	
2003	Anslag	26 293 040 ¹	Utgifts-prognos	26 293 040
2004	Förslag	26 293 040		
2005	Beräknat	26 293 040		
2006	Beräknat	26 293 040		

¹ Inklusivt av riksdagen redan beslutade anslag på tilläggsbudget.

Utjämningsbidraget utgör tillsammans med utjämningsavgiften det kommunala utjämnings-systemet. Utjämningsbidraget finansieras med utjämningsavgiften, vilken redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Förändringar av utjämningsbidraget påverkar således inte statsbudgetens saldo.

Inom ramen för utjämningsystemet sker en utjämning mellan kommuner respektive landsting för skillnader i skatteunderlag och för strukturella kostnadsskillnader. Kommuner och landsting med ett skatteunderlag per invånare under riksgenomsnittet får utjämningsbidrag, medan de med ett skatteunderlag per invånare som är högre än genomsnittet får betala en utjämningsavgift till staten. På samma sätt ges utjämningsbidrag till kommuner och landsting med strukturella kostnader per invånare som överstiger riksgenomsnittet, medan de med strukturella kostnader under riksgenomsnittet får betala en utjämningsavgift.

Åren 1996–2004 tillämpas särskilda införanderegler, vilka dämpar de omfördelnings-effekter som införandet av det nya systemet medför.

Tabell 2.9 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget	23 759 182	23 759 182	23 759 182
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	2 533 526	2 533 526	2 533 526
Överföring till från /andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	26 293 040	26 293 040	26 293 040

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att det för 2004 anvisas 26 293 040 000 kronor under anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting*.

2.8.4 48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning

Tabell 2.10 Anslagsutveckling för 48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning

Tusental kronor

2002	Utfall	500	Anslags-sparande	-
2003	Anslag	500	Utgifts-prognos	500
2004	Förslag	700		
2005	Beräknat	700		
2006	Beräknat	700		

Bidraget delfinansierar Rådet för kommunal redovisning, som är en ideell förening för normbildning i redovisningsfrågor för kommuner och landsting. Rådets uppgift är att främja och utveckla god redovisningssed i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Medlemmar i rådet är staten, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Nivån på anslaget följer av regeringens avtal med Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet som redovisades i 1999 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 2.11 Härledning av anslagsnivån 2004–2006 för 48:4 Bidrag till Rådet för kommunal redovisning

Tusental kronor

	2004	2005	2006
Anvisat 2003 i 2003 års statsbudget	500	500	500
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	200	200	200
Överföring till från /andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	700	700	700

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att det för 2004 anvisas 700 000 kronor under anslaget 48:4 *Bidrag till Rådet för kommunal redovisning*.

2.8.5 48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården

Tabell 2.12 Anslagsutveckling för 48:5 Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården

Tusental kronor

2002	Utfall	1 250 000	Anslags-sparande	-
2003	Anslag	1 250 000	Utgifts-prognos	1 250 000
2004	Förslag	1 100 000		
2005	Beräknat	1 250 000		
2006	Beräknat	1 250 000		

I 2001 års ekonomiska vårproposition aviserade regeringen en särskild satsning för att förbättra tillgängligheten i vården, vilket innebar att landstingen skulle tillföras 1 250 miljoner kronor per år 2002–2004. På grund av det statsfinansiella läget görs dock för 2004 en engångsvis minskning av anslaget med 150 miljoner kronor.

Regeringen har i resultatredovisningen under politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik i tillämpliga delar redovisat de insatser som, med stöd av detta anslag, har gjorts för att förbättra hälso- och sjukvårdens tillgänglighet och kvalitet.

Den närmare inriktningen på satsningen regleras i en överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet. I enlighet med överenskommelsen har landstingen den 1 december 2001 till Socialdepartementet inkommit med åtgärdsplaner. Respektive landsting skall årligen under 2002–2004 senast den 1 november lämna en redovisning till Socialdepartementet av hur åtgärdsplanen genomförts. En avstämning mellan parterna har i enlighet med avtalet ägt rum i november 2002. Syftet med avstämningen var att analysera hur de avsatta medlen har använts och vilken effekt vidtagna åtgärder har haft. Avstämningen föranledde ingen förändring i fördelningen av medel. Nästa avstämning skall ske senast den 1 december 2003.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att det för 2004 anvisas 1 100 000 000 kronor under anslaget 48:5 *Bidrag för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården*.

2.8.6 48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.13 Anslagsutveckling för 48:6 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

2002	Utfall	-	Anslags-sparande	-
2003	Anslag	-	Utgifts-prognos	-
2004	Förslag	1 600 000		
2005	Beräknat	1 600 000		
2006	Beräknat	1 600 000		

Regeringen har nyligen lämnat propositionen Utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade (prop. 2002/03:151). I propositionen föreslås att ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till

vissa funktionshindrade (LSS) skall införas 2004. Utjämningsystemet för LSS-kostnader skall inte ingå i det ordinarie utjämningsystemet men så långt som möjligt ha samma principiella uppbyggnad. Ett obetecknat anslag, 48:6 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*, införs därför inom utgiftsområdet. En motsvarande avgift införs samtidigt på statsbudgetens inkomstsida. Utjämningsystemet för LSS-kostnader påverkar därmed inte statsbudgetens saldo.

Omslutning i utjämningsystemet för LSS-kostnader har preliminärt beräknats till 1 600 miljoner kronor på årsbasis (SOU 2002:103). Om de definitiva beräkningarna visar att utfallet avviker från det preliminärt beräknade anslaget avser regeringen att om så behövs återkomma med förslag i tilläggsbudget för 2004.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att det för 2004 anvisas 1 600 000 000 kronor under anslaget 48:6 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*.